

³⁶ J.E. Mollet (1768-1851) wordt in de stukken van het NGTG afwisselend aangeduid met de voorletters J.S. of J.E. Bij Drenth en De Haan is sprake van J.E. Mollet, terwijl Heinrich het heeft over J.S. Mollet die in het eerste bestuur van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering zitting heeft. Bij Franke komen beide namen voor alsof het om twee verschillende personen gaat.

³⁷ Van Drenth, De Haan, *Caring power*, 111.

³⁸ Van Drenth, De Haan, *Caring power*, 112; notulen 22 aug. 1825, HDC, NGTG, inv. nr. 81.

³⁹ Notulen 20 mei 1822, 28 febr. 1825, HDC, NGTG, inv. nr. 81

⁴⁰ Heinrich, *Particuliere reclassering*, 29

⁴¹ In het eerste bestuur waren dat naast Van Hall, de rechter P. Wolterbeek, procureur M.S. Asser en H. de Wildt.

⁴² Franke, *Macht van het lijden*, 37.

⁴³ HUA, Raad Zending, inv. nr. 255, dossier 22; 'Wetten voor het Nederlandsche Bijbelgenootschap', *Handelingen NBG* 1817.

der al geprobeerd hadden een vereniging voor gevangenenbezoek op te richten. Het ging om J.E. Mollet en J. Teissèdre l'Ange, predikant van de Waalse kerk in Amsterdam.³⁶ Mollet had de inspiratie daartoe opgedaan tijdens een verblijf in Engeland en door contact met de Engelse Elizabeth Fry, die daar een vereniging voor gevangenenbezoek had opgericht. Teissèdre l'Ange, eveneens een Nutsman en vooral bekend vanwege zijn werk voor de verbetering van het lager onderwijs, had contact gelegd na lezing van een artikel van Mollet. De twee wisten toestemming van de koning te krijgen voor de oprichting van een genootschap voor gevangenenbezoek. De minister van Justitie, C.F. van Maanen, zegde eveneens zijn medewerking toe. Het plan strandde doordat het de twee heren niet lukte voldoende fondsen en leden te werven.³⁷ Na zijn bezoek aan Engeland zette Mollet zich niet alleen in voor het gevangenenbezoek. In 1820 was hij ook betrokken bij de oprichting van the Amsterdam Religious Tract Society, de voorloper van het NGTG. Bij beide genootschappen was Mollet decennialang verantwoordelijk voor de buitenlandse correspondentie.³⁸ Het zal dan ook geen toeval zijn geweest dat het NGTG in 1825, ondanks eerdere bezwaren, een speciaal traktaatje voor gedetineerden uitbracht, *Een woord aan gevangenen*.³⁹

De uiteindelijke oprichters van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering waren meer bedreven in het werven van sympathisanten en wisten voor de oprichting al 5.000 leden te verzamelen, grotendeels advocaten, rechters, protestantse adel en gegoede kooplieden.⁴⁰ De rechtsgeleerden namen in het bestuur eveneens een prominente plaats in.⁴¹ Het Genootschap tot Zedelijke Verbetering bracht een legertje van predikanten en vrijwilligers op de been die volgens rooster de gevangenen bezochten met het doel hen voor te bereiden op de terugkeer in de maatschappij. Godsdienstige vorming ging net als in de zondagsscholen hand in hand met het leren lezen.⁴²

Bestuurlijke overlappingsen waren er ook tussen de andere verenigingen. De Amsterdamse hoofdbestuurders van het Nut, NBG en NGTG en de directeuren van het NZG heb ik voor de periode 1815 en 1840 met elkaar vergeleken. Verschillende hoofdbestuurders van het NBG, Nut en NGTG waren ook directeur van het NZG. De bestuurlijke banden tussen het Nut met het NBG waren sterker dan met het NZG. Daar staat tegenover dat het hoofdbestuur van het NBG uit 24 Amsterdammers bestond, terwijl het NZG 11 directeuren in Amsterdam had.⁴³ Tussen het Nut en NGTG waren er geen overlappingsen. Het NBG en NGTG benoemden echter drie keer achter elkaar dezelfde penningmeester. Het wanbeheer dat na het overlijden van de penningmeester P.J. Clifford aan het licht kwam, bezorgde beide organisaties dan ook een financieel- en een